

Onderwijs

Veilig vrijen

HANDLEIDING

Jong in Oeganda

Lesbrief voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs

KIBALE STUDENTS

SUPPORT PROGRAMME

INLEIDING

De lesbrief 'Onderwijs in Oeganda' is samengesteld door Harry de Ridder, bestuurslid van KSSP (Kibale Student Support Programme). De lesbrief is gratis te downloaden vanaf de website van de stichting: <http://www.kibalestudents.nl>.

U kunt ook in kleur geprinte exemplaren krijgen van de lesbrief met deze handleiding voor € 10,00 (excl. porto).

De lesbrief richt zich op leerlingen van de onderbouw van het voortgezet onderwijs. In de lesbrief komen thema's aan de orde die aansluiten bij de uitgangspunten en het werk van KSSP: het land Oeganda en daarbinnen de streek Kibale in de provincie Kabarole (in Oeganda het *Kabarole District* genaamd), het leven op het platteland, de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties, het Oegandese schoolsysteem, het onderwijs en alles wat daarmee te maken heeft (up-keep, faciliteiten, schooluniform), het schoolcurriculum en de schoolvakken, aids en hiv, de AB(C)-methode, de jongerencampagnes 'No early sex' en 'No early marriage' en 'de juiste voorlichting'. De lesbrief sluit af met een toets die de leerlingen van Oeganda ook moeten maken op het einde van hun vierde jaar van het voortgezet onderwijs.

De lessen over de jeugd van Oeganda kunnen met behulp van deze lesbrief door gastdocenten van KSSP gegeven worden, al dan niet in combinatie met een fondswervende activiteit ten bate van KSSP, maar kunnen ook goed los van KSSP door de eigen docent gegeven worden.

DOELSTELLINGEN

- De leerlingen weten waar het land Oeganda ligt.
- De leerlingen kennen de streek Kibale en weten waardoor deze streek bekend is.
- De leerlingen weten dat het leven op het platteland minder makkelijk is dan in de grote stad.
- De leerlingen weten wat duurzame ontwikkelingsdoelen zijn en kunnen er enkele noemen.
- De leerlingen kunnen enkele overeenkomsten en verschillen tussen het schoolsysteem in Oeganda en Nederland noemen.
- De leerlingen weten wat de *up-keep* is.
- De leerlingen kunnen een creatieve oplossing voor het gebrek aan schoolfaciliteiten in Oeganda benoemen.
- De leerlingen kunnen voordelen en nadelen van een verplicht schooluniform noemen en vormen daar een eigen mening over.
- De leerlingen kunnen enkele overeenkomsten en verschillen tussen de schoolvakken op scholen in Oeganda en Nederland noemen.
- De leerlingen kennen de verschillen tussen de puntentellingen in Nederlandse en Oegandese scholen aangeven.
- De leerlingen weten hoe hiv en aids het leven in Oeganda beïnvloed heeft.
- De leerlingen kunnen uitleggen wat de ABC-methode is en weten waarom Oeganda daar weer van is afgestapt.
- De leerlingen kennen twee Oegandese jongerenbladen bij naam noemen.
- De leerlingen kunnen enkele voorlichtingscampagnes voor jongeren in Oeganda benoemen.
- De leerlingen weten waarom juist leerlingen van het voortgezet onderwijs zo vaak met hiv zijn besmet.

VAKKEN EN KERNDOELEN

De lesbrief 'Jong in Oeganda' sluit aan bij het Onderdeel E: mens en maatschappij:

36. De leerling leert betekenisvolle vragen te stellen over maatschappelijke kwesties en verschijnselen, daarover een beargumenteerd standpunt in te nemen en te verdedigen, en daarbij respectvol met kritiek om te gaan
38. De leerling leert een eigentijds beeld van de eigen omgeving, Nederland, Europa en de wereld te gebruiken om verschijnselen en ontwikkelingen in hun omgeving te plaatsen.
39. De leerling leert een eenvoudig onderzoek uit te voeren naar een actueel maatschappelijk verschijnsel en de uitkomsten daarvan te presenteren.
46. De leerling leert over de verdeling van welvaart en armoede over de wereld, hij leert de betekenis daarvan te zien voor de bevolking en het milieu, en relaties te leggen met het (eigen) leven in Nederland.

ANTWOORDEN OP DE VRAGEN EN OPDRACHTEN

Kibale - Kibaale - werkblad 2

Een korte introductie op het land Oeganda en de streek Kibale.

1. Oeganda is zes keer zo groot als Nederland (241.550 km² om 41.545 km²).
2. Nederland (Nederland heeft ongeveer 17 miljoen inwoners en 409/km² tegenover ongeveer 37 miljoen inwoners in Oeganda en dat komt neer op 153/km²).

Platteland - werkblad 3

Hoe is het dagelijks leven op het platteland?

3. Je kunt niets doen waar je graag een apparaat (computer, playstation, telefoon (je kunt niet opladen)) bij gebruikt.
4. Je kunt bijvoorbeeld geen computer gebruiken om je huiswerk te maken en je moet je huiswerk doen bij het licht van een petroleumlamp.

Duurzame ontwikkelingsdoelen - werkblad 4

Een korte uitleg over de duurzame ontwikkelingsdoelen van de VN en hoe Oeganda de doelen probeert na te leven.

5. Mensen die in armoede leven hebben geen of minder geld voor goed onderwijs beschikbaar, zelfs als de meeste kosten door de overheid worden betaald. Jongeren die honger leiden kunnen minder goed leren. Als beide doelen zijn gerealiseerd, zijn de voorwaarden om goed onderwijs te kunnen volgen een stuk makkelijker.

Het schoolstelsel - werkblad 5

De overeenkomsten en verschillen tussen de Nederlandse en Oegandese schoolsystemen.

6. In Oeganda moet een leerling van school als hij zakt voor het PLE. Nederland heeft een schoolplicht (anders dan in Oeganda) en leerlingen gaan verplicht door naar een school in het voortgezet onderwijs. Een PLE heeft dan ook geen zin. We hebben in Nederland wel de CITO-toets (of een vergelijkbare toets) en die bepaalt (mede) naar welk type school voor voortgezet onderwijs je gaat, maar zakken kan niet.
7. In Nederland ga je na de basisschool naar verschillende typen voortgezet onderwijs (VMBO/HAVO/VWO). In Oeganda ga je na de basisschool naar maar één type voor voortgezet onderwijs, de *Secondary School*. In Nederland wordt al op je 12e bepaald hoe je schoolcarrière verder zal verlopen, in Oeganda is die beslissing uitgesteld tot je 18e. Pas op die leeftijd -als je de *Secondary School* hebt afgerond- ontstaat er een niveauverschil tussen MBO en een tussenschool (*Senior Secondary School*) die daarna nog kan leiden naar HBO en universiteit.

Up-Keep - werkblad 6

Aanvullende kosten voor het naar school gaan.

8. Ja en nee, voor beide is wat te zeggen. Ja, want bijvoorbeeld voor een schoolreisje betalen de ouders apart. Ja, want in het voortgezet onderwijs is bijvoorbeeld een computer een vereiste voor je huiswerk, evenals schriften en pennen e.d. Nee, want in het basisonderwijs (en sinds kort ook in het voortgezet onderwijs in Nederland) krijgen de leerlingen de lesboeken van school gratis.

Schoolfaciliteiten - werkblad 6

Welke faciliteiten heeft een (plattelands)school in Oeganda?

9. -

Het schooluniform - werkblad 7

Oeganda (en veel Angelsaksische landen) kent een verplicht schooluniform.

10. Voor: Met een schooluniform word je niet beoordeeld op je kleren of hoe je eruit zien / Een schooluniform geeft groepsgevoel / Een schooluniform is netjes / Een schooluniform is herkenbaar en weet iedereen dat je bij dezelfde school hoort / Meisjes vinden het vaak leuk om dezelfde kleren aan te hebben als hun vriendinnen / Met een schooluniform heb je minder andere kleren nodig / Een schooluniform is makkelijk, je hoeft nooit te bedenken wat je 's ochtends aantrekt.

Tegen: Meisjes kunnen met een schooluniform niet kiezen of ze een broek of een rok aantrekken / Met een schooluniform kan je niet met je kleren laten zien wie je bent / Een schooluniform is saai / Ouders besteden geld aan mooie kleren, het is zonde van het geld als kinderen het niet aanmogen / Je hebt meerdere schooluniformen nodig want anders kan je alleen in het weekend de was doen / Schooluniformen kunnen lelijk zijn of niet lekker zitten / Het is lastig om kinderen te herkennen omdat iedereen er hetzelfde uitziet / Ouders willen beslissen over wat kinderen aantrekken / Het is niet eerlijk om regels op te leggen over welke kleding iemand aan mag.

De argumenten hierboven zijn ontleend aan: <https://www.argumentenfabriek.nl/media/2049/avonturijn151013uniform.pdf>

Zie voor een zeer uitgebreide weging van argumenten ook: http://www.verus.nl/files/oud_besturenraad/redactie/Ledenpeiling_-_schooluniformen.pdf

Schoolvakken - werkblad 8

Een vergelijking van schoolvakken in Nederland en in Oeganda.

11. Niet: Inheemse taal (of dialect), Onderwijs over zaken doen en ondernemen, Landbouw.

12. -

13. -

Cijfers en rangen - werkblad 9

Streef je als leerling naar een 1 of naar een 9? En hoe kijk je tegen de rangorde aan die je in alle scholen in Oeganda tegenkomt?

14. Niemand vindt het leuk om laag in een rangorde ten opzichte van andere leerlingen te staan. De leerlingen kennen bovendien allen de situatie van armoede. Ze zijn zich er heel goed van bewust dat je makkelijker een redelijk betaalde baan kunt vinden als je goed je best op school hebt gedaan en kunt doorstromen naar de volgende school.

Aids en hiv in Oeganda - werkblad 10

Oeganda kreeg in 1982 te maken met een nieuwe, gevaarlijke ziekte. Hoe ging Oeganda daarmee om?

15. Als de 'kinderen' (met name hier de volwassenen tussen 18-50) door aids wegvalen, wie kan dan de Oegandese oma's en opa's financieel ondersteunen? Een goed pensioenstelsel kennen ze in Oeganda immers niet.
16. Een is dat oma's en opa's geen financiële ondersteuning van hun kinderen krijgen. Twee is dat de grootouders nu ook de dagelijkse kosten van de kleinkinderen moeten dragen.

ABC-methode - werkblad 11

Informatie over de veel geprezen methode met als doel het aantal hiv- en aids-besmettingen terug te dringen.

17. Dat zie je ondermeer aan de afbeeldingen die aangeven dat je niet besmet kunt worden door lichamelijk contact (zoals samen spelen en bij elkander de haren kammen), door muggen gestoken te worden of door hetzelfde eten te nuttigen.

AB zonder C - werkblad 12

De C uit de ABC-methode wordt geschrapt: condooms zijn veel minder makkelijk te verkrijgen en het gebruiken van condooms worden zelfs tegengewerkt.

18. Vrijen zonder gebruik van condooms, maar ook het niet toestaan dat jongeren wél condooms makkelijk kunnen krijgen.
19. Kijk terug naar werkblad 10. Daar is te lezen dat na jaren van daling van het aantal besmettingen het aantal besmettingen weer aan het stijgen is, precies sinds de tijd dat het condoomgebruik werd tegengewerkt.

'No early sex' en 'No early marriage' - werkblad 13

De Oegandese overheid heeft speciale campagnes voor jongeren ontwikkeld.

20. Gevolg: meisjes die zwanger worden, worden van school gestuurd. Oorzaak: meisjes die de school verlaten worden veel vaker zwanger dan meisjes die op school blijven en doorgaan met leren.

30% van VO-leerlingen is besmet - werkbladen 14 en 15

Het aantal besmettingen ligt onder leerlingen veel hoger dan onder de gehele bevolking. Hoe komt dat en wat kun je daar tegen doen?

21. Als opdracht gaan de leerlingen aan de slag met een editie van het jongerenblad *Straight Talk*. Indien gewenst kunt u een bewerkt exemplaar op groot formaat downloaden via <http://www.kibalestudents.nl/images/educatie/straighttalk-leeggemaakt.jpg>. Het origineel is hier te downloaden: <http://www.straighttalkfoundation.org/wp-content/uploads/2014/downloads/S-talk%20june-july.pdf>.

Het examen op S4 - werkblad 16

De leerlingen doen nu het S4-examen. En zoals in Oeganda het geval is: je slaagt met een D1 bij 70-100%.

1. B: Oost-Afrika
2. Van de apen (en met name chimpansees) in het *Kibale National Park*.
3. C: 17.
4. 14 jaar.
5. A: Kabarole Primary School bestaat niet. Kabarole is de naam van een district.
6. Een: Primary School klas 7. Twee: Pass 7 (het cijfer voor een voldoende).
7. B: een miljoen kinderen zijn wees geworden door aids (bron: Unicef).
8. Een methode om voorlichting te geven over het voorkomen van hiv en aids.
A staat voor abstinence (onthouding)
B staat voor be faithful (wees trouw)
C staat voor condoms (condoomsgebruik)
9. C: 25%.
10. Bestaande voorlichtingscampagnes bereiken de jongeren niet of spreken hen niet aan / Ze leren weinig over condoomgebruik / Veel jongeren kunnen niet aan condooms komen of kunnen hen niet betalen / Veel jongeren willen niet wachten met een seksuele relatie tot ze getrouwd zijn / Sommige arme meisjes nemen cadeautjes of geld aan in ruil voor seks.

Twee leerlingen van KSSP bij hun eindexamenceremonie

Colofon

Deze lesbrieff met bijbehorende handleiding is ontwikkeld door Harry de Ridder van de Stichting Kibale Student Support Programme (KSSP), gebaseerd op de teksten van de website <http://www.kibalestudents.nl>, van de jongerenbladen 'Young Talk' en 'Straight Talk', van informatie van de Oegandese overheid en het CIA WorldFactbook.

De lesbrieff en docentenhandleiding zijn gratis te downloaden op de website van KSSP (<http://www.kibalestudents.nl/index.php/educatie/les-en-spelmateriaal/gratis-lesmateriaal-voor-voortgezet-onderwijs>) en is bedoeld voor leerlingen van de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Indien gewenst kunnen gastdocenten van KSSP lessen op uw school verzorgen. U kunt daarvoor contact opnemen met Marij Steenbeek, info@kibalestudents.nl.